

**JAMOAT XAVFSIZLIGINI JANGOVAR TA'MINLASH
TUSHUNCHASI,
TASNIFI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI**

*O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi
universiteti tinglovchisi, mayor **Xazratqulov Jasur Panjiyevich***

Annotatsiya. Ushbu maqolada, jamoat xavfsizligini jangovar ta'minlash tushunchasi, uning tasnifi hamda o'ziga xos xususiyatlari tahlil etiladi.

Jamoat xavfsizligi davlat va jamiyatning eng muhim tarkibiy qismlaridan biri hisoblanadi. Uning ta'minlanishi nafaqat fuqarolarning hayotini, sog'lig'ini va mulkini himoya qilish, balki davlatning barqarorligi va taraqqiyotiga xizmat qiluvchi asosiy omillardandir. Jamoat xavfsizligini ta'minlashga doir vazifalar, shuningdek, ko'plab ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy va huquqiy jihatlar bilan chambarchas bog'liqdir. Shu bilan birga, xavfsizlikni ta'minlash faqatgina huquq-tartibot organlari yoki davlat idoralarining yakkama-yakka sa'y-harakatlari bilan cheklanmaydi, balki keng miqyosdagi jangovar ta'minot ham muhim o'rin tutadi.

Jamoat xavfsizligini jangovar ta'minlash tushunchasi. Jamoat xavfsizligini jangovar ta'minlash tushunchasi, jamiyatda xavfsizlikni saqlash maqsadida davlat yoki boshqa yuridik shaxslar tomonidan amalga oshiriladigan harbiy yoki jangovar faoliyatni anglatadi. Bu turdagi ta'minotning asosiy maqsadi, jamiyatni xavf-xatarlardan himoya qilish, ijtimoiy tartibni saqlash va xavfsizlikni tiklashdir. Jangovar ta'minlash nafaqat urush yoki qurolli mojarolarni bartaraf etishga, balki tabiiy ofatlar, terrorizm, jinoyat va boshqa xavfli holatlarda ham amaliy qo'llaniladi.

Jamoat xavfsizligini jangovar ta'minlashning tasnifi. Jamoat xavfsizligini jangovar ta'minlashni bir necha toifalarga ajratish mumkin:

1. Ijtimoiy xavfsizlikni ta'minlash: Bu xavfsizlik turi fuqarolarning tinch hayoti va mulkini himoya qilish, jinoyatchilikka qarshi kurashish va tartibni saqlashni o'z ichiga oladi. Bu borada huquq-tartibot organlari, masalan, politsiya, maxsus xizmatlar va jangovar bo'linmalar muhim rol o'ynaydi.

2. Milliy xavfsizlikni ta'minlash: Milliy xavfsizlik, davlatning mustaqilligi va barqarorligini saqlashni nazarda tutadi. Bunga qurolli kuchlar, razvedka xizmati, chegaraviy va bojxona organlari tomonidan amalga oshiriladigan jangovar faoliyatlar kiradi.

3. Jahon xavfsizligini ta'minlash: Jahon miqyosida jamoat xavfsizligini ta'minlash turli xalqaro tashkilotlar va koalitsiyalar tomonidan amalga oshiriladi. Bunga Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT) huzuridagi tinchlikni saqlash missiyalari, hamda xalqaro harbiy aloqalar kiradi.

4. Shaxsiy xavfsizlikni ta'minlash: Bu turdagi xavfsizlik fuqarolarning shaxsiy hayoti va sog'lig'ini himoya qilish, shaxsiy huquqlarni ta'minlashga qaratilgan. Jamoat xavfsizligi darajasida shaxsiy xavfsizlikni ta'minlashning o'zi shaxsni himoya qilish, xavf-xatarni oldini olishni anglatadi.

Jamoat xavfsizligini jangovar ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlari

Jamoat xavfsizligini jangovar ta'minlashni o'rganishda quyidagi o'ziga xos hususiyatlar e'tiborga olinadi:

1. Keng ko'lamli harbiy harakatlar: Jamoat xavfsizligini ta'minlash harakatlari faqatgina ichki xavf-xatarlar bilan bog'liq bo'lmasdan, balki milliy xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan keng miqyosdagi harbiy harakatlarni ham o'z ichiga oladi. Ushbu harakatlar, odatda, hukumatning strategik qarorlari asosida amalga oshiriladi va ularning maqsadi, davlatning mudofaa qobiliyatini oshirishdir.

2. Jamoat xavfsizligini ta'minlashda texnologiyalar roli: Jamoat xavfsizligini ta'minlashda ilg'or texnologiyalarni qo'llashning o'рни juda muhimdir. Zamonaviy jangovar texnologiyalar, masalan, dronlar, kiberxavfsizlik tizimlari va razvedka texnologiyalari jamoat xavfsizligini yanada samarali ta'minlash imkonini beradi.

3. Harbiy va fuqarolik hamkorligi: Jamoat xavfsizligini ta'minlashda fuqarolik va harbiy tuzilmalar o'rtasidagi hamkorlik alohida ahamiyatga ega. Harbiy bo'linmalar fuqarolik idoralari bilan birgalikda ishlash orqali, xavf-xatarlarni tezkor aniqlash va bartaraf etishda muvaffaqiyatga erishishlari mumkin.

4. Ijtimoiy barqarorlikni saqlash: Jamoat xavfsizligini ta'minlashda faqat jangovar kuchlardan foydalanish emas, balki ijtimoiy barqarorlikni saqlash ham muhimdir. Davlat xavfsizligini ta'minlash uchun fuqarolarning ijtimoiy ehtiyojlari, ularning huquqlari va erkinliklari hurmat qilinishi lozim. Bu o'z navbatida, jamiyatda keng qo'llab-quvvatlashni ta'minlashga yordam beradi.

5. Xalqaro va ichki xavfsizlikka ta'sir: Jamoat xavfsizligini ta'minlashda xalqaro munosabatlar ham katta rol o'ynaydi. Milliy xavfsizlikni ta'minlashda global tahdidlar, masalan, terrorizm, noqonuniy migratsiya, xalqaro jinoyat va ekologik xavf-xatarlar davlatning jangovar faoliyatlariga bevosita ta'sir qiladi.

Xulosa. Jamoat xavfsizligini jangovar ta'minlash tushunchasi, uning tasnifi va o'ziga xos xususiyatlari nafaqat mamlakat ichidagi tartibni saqlashga, balki xalqaro miqyosdagi xavfsizlikni ta'minlashga ham qaratilgan. Davlat va jamiyat xavfsizligini ta'minlashda harbiy va fuqarolik tuzilmalarining samarali hamkorligi, ilg'or texnologiyalardan foydalanish, shuningdek, ijtimoiy barqarorlikni saqlashning ahamiyati katta. Jamoat xavfsizligini jangovar ta'minlash, barcha sohalarda o'zgaruvchan xavf-xatarlarga moslashish va davlatning qudratini oshirishga imkon beradi.